

KS-I-O.0003.3.2026

DK-I-1.ZD-00089/26

Pan Łukasz Grabowski
Radny Województwa Wielkopolskiego

Szanowny Panie Radny,

odpowiadając na Pańską interpelację dotyczącą wystawy czasowej „Re: Średniowiecze. 1000 lat 1000 wersji”, prezentowanej w Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie, pragnę wskazać, że Zarząd Województwa Wielkopolskiego zgłaszane w tej sprawie sygnały traktuje z należytą powagą.

Chciałbym jednak podkreślić, że w myśl przepisów ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej to dyrektor instytucji kultury odpowiada za program merytoryczny i treści prezentowane w ramach działalności tej instytucji. Organizator nie posiada kompetencji do cenzurowania ani ingerowania w treść prezentowanych przez daną jednostkę wystaw. Organizator nie określa również wytycznych dotyczących prezentowania przez instytucje jakichkolwiek treści, w tym mogących dotyczyć kwestii religijnych lub światopoglądowych.

Odnosząc się do omawianej wystawy, informuję, że przedstawiony organizatorowi plan merytoryczny Muzeum na 2026 r. zawierał jedynie ogólne informacje dotyczące wystawy czasowej, poświęconej obecności średniowiecza w kulturze. Zaplanowano, że ekspozycja opowiadać będzie o „percepcji najwcześniejszych dziejów naszej państwowości oraz okresu wczesnego średniowiecza w ogóle w kulturze współczesnej, ze szczególnym uwzględnieniem popkultury”.

Zgodnie z wyjaśnieniami przedłożonymi przez Dyrektora Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie, założenia merytoryczne wystawy koncentrują się na analizie percepcji epoki średniowiecza w okresach późniejszych. Ekspozycja ma na celu ukazanie ewolucji wykorzystania wątków mediewistycznych w kulturze oraz ich odbioru przez kolejne pokolenia – aż po czasy współczesne. W tym kontekście uwzględnienie formy tzw. memów internetowych stanowi próbę naukowego i wystawienniczego ujęcia współczesnych sposobów przetwarzania dziedzictwa średniowiecznego. Nad kształtem merytorycznym wystawy czuwał zespół doświadczonych specjalistów, gwarantujący rzetelność przekazu. Część ekspozycji zawierająca memy stanowi autorską wypowiedź artystyczną pani Zofii Załęskiej – historyczki sztuki oraz badaczki ikonografii średniowiecznej.

Niezwłocznie po wernisażu wystawy, który odbył się 25 stycznia 2026 r., Muzeum opublikowało stosowne oświadczenie, doprecyzowujące charakter wystawy oraz przyjętą konwencję artystyczną. Jednoznacznie wskazano – co podkreśla Dyrektor Muzeum – że celem ekspozycji w żadnym stopniu nie jest naruszanie czyichkolwiek uczuć, a jedynie naukowa i artystyczna refleksja nad obecnością symboliki średniowiecznej w przestrzeni publicznej. W ten sposób Muzeum uprzedza odbiorców o ewentualnych kontrowersjach.

Co istotne, jak podaje Dyrektor Muzeum, przez blisko miesiąc prezentowania wystawy przedmiotowe memy nie spotkały się z takim odbiorem, do 22 lutego 2026 r. instytucja nie odebrała żadnych negatywnych głosów w tej sprawie. Następnego dnia, po otrzymaniu pierwszego zgłoszenia, Dyrektor Muzeum nakazał natychmiastowe zdjęcie najbardziej kontrowersyjnych memów. Wychodząc z założenia, że wystawa jest formą komunikacji z odbiorcą, a komunikacja jest żywa, usunięto te fragmenty komunikatów, które mogły być niezrozumiałe i nieakceptowane przez innych, nie ujmując jednak wartości przekazu, który dotyczył nie kwestii religijnych, a pewnego uniwersalizmu emocji oraz percepcji średniowiecznej sztuki we współczesnym świecie.

Do Muzeum, już po 23 lutego br., wpłynęło kilkanaście skarg oraz petycji w formie listownej, mailowej oraz telefonicznej (tych ostatnich było zdecydowanie najwięcej). Poza jednym przypadkiem, gdzie dzwoniący poinformował, że jest z okolic Gniezna, Muzeum nie otrzymało informacji o lokalizacji zgłaszających. Dodatkowo wpłynęły dwa pisma od Ojców Franciszkanów z Gniezna. Na wszystkie wystąpienia udzielono odpowiedzi bez zbędnej zwłoki, drogą stosowną do formy kontaktu.

Większość zgłaszających domagała się usunięcia „wystawy memów”. W korespondencji zwrotnej i w bezpośrednich rozmowach telefonicznych Dyrektor Muzeum wyjaśnił, że kontrowersje wzbudziła jedynie część z zaprezentowanych memów, oraz poinformował, że wzbudzające oburzenie elementy ekspozycji zostały zdjęte już 23 lutego rano. Każdorazowo przekazał również przeprosiny wraz z wyjaśnieniem, że intencją autorów wystawy nie było naruszenie niczych uczuć ani wrażliwości. Muzeum na bieżąco odpowiadało także na wszelkie głosy wyrażane za pomocą komunikatorów internetowych (w większości były to obelgi), informując o usunięciu kontrowersyjnych memów, przeprasząc i zapewniając, że twórcy wystawy nie zamierzali nikogo obrażać.

Natomiast do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu 24 lutego 2026 r. wpłynęły drogą elektroniczną dwa pisma (skargi) od osób prywatnych, wyrażające dezaprobatę wobec przedmiotowej ekspozycji, a 26 lutego 2026 r. – za pośrednictwem poczty tradycyjnej – Petycja w sprawie ochrony uczuć religijnych chrześcijan, skierowana do Marszałka Województwa Wielkopolskiego od podmiotu „VENITE” Urszula Chmura – Organizatora Rekolekcji w CEF w Gnieźnie. Nadawcom ww. pism udzielona została odpowiedź uwzględniająca stanowisko organizatora w przedmiotowej sprawie.

Jako organizator instytucji kultury, stoimy na stanowisku, że instytucje te powinny pozostawać miejscem edukacji i promocji dziedzictwa oraz wartości wspólnych, przestrzenią dialogu i refleksji, a także wolności twórczej, przy jednoczesnym poszanowaniu porządku prawnego oraz uczuć religijnych i wrażliwości społecznej odbiorców.

Z poważaniem

*z up. MARSZAŁKA WOJEWÓDZTWA
Włodzimierz Mazurkiewicz
Dyrektor Departamentu Kultury*

Otrzymują:

1. Kancelaria Sejmiku
2. Departament Organizacyjny

Urząd Marszałkowski
Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu
al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań
tel. 61 626 66 66, www.umww.pl

MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
tel. 61 626 66 00
marszalek@umww.pl

WIELKOPOLSKA